בעזהשי"ת

ויצא יעקב מבאר שבע וילך חרנה (כח י).

איתא במדרש רבה (פס"ח ס"א) **ויצא יעקב, רבי פינחס בשם רבי הונא בר פפא פתח** (משלי ג כג) **אז תלך לבטח דרכך אם תשכב לא תפחד ושכבת וערבה שנתך, אז תלך לבטח דרכך, זה יעקב, אם תשכב לא תפחד מעשו ומלבן, ושכבת וערבה שנתך, וישכב במקום ההוא**, וצ"ב.

ונראה לפרש על פי מה דאיתא בספר **בני יששכר** (ניסן מאמר ד דרוש ז), לפרש מש"כ ראה אנכי נותן לפניכם היום ברכה וגו', דהנה אין שום דבר נעשה רק מסגולת התורה, כי פעולת המצוה לעורר שורש אילן הקודש ובא משם כל הטובות והחיים והשלום, וסגולת העבירות לעורר רע ח"ו, והנה אם יצטרך האדם לעורר רע לפעול נקמות במורדי אור וברשעים ובגוים, מה יעשה, אם יעשה המצוה הנה סגולת המצוה לעורר רק טוב, ואם יעשה עבירה הרי אריה הוא דרביע עליה איסורא דאורייתא, מטבע אשר פסל המלך. וכתב הוא ז"ל שקיבל מרבותיו שהפעולה זאת נעשית על ידי עבירה לשמה, דהיא בעצם עבירה וסגולתה לעורר הרע, אהל הרע ההוא הוא לטוב לישראל, ויחול על ראש הצוררים ומעיקים לישראל, ועל ידי זה ימשך הטוב לישראל, כי באבוד רשעים רנה (משלי יא י), עכלה"ק.

והנה **בקדושת יום טוב** (בפ' בשלח ד"ה ויאמר ה') הביא מה דאיתא **בזוהר הקדוש** (ויקהל דף רטו.) לפרש הפסוק במשלי (ד יח-יט) וארח צדיקים כאור נוגה וגו', מה בין ארח לדרך וכו', ארח צדיקים אקרי וכו', דרך איהו פתוח לכולא, וכחשין ביה כל מאן דבעי ואפילו חייבין וכו', עיי"ש, מצינו כי 'ארח' נקרא הילוך הצדיקים והילוך הרשעים אקרי 'דרך', ולפי"ז קשה כי הלא מצינו שאמר דוד המלך ע"ה (תהלים א ו) **כי יודע ה' דרך צדיקים** וגו', ואם כן מצינו גם אצל צדיקים הלשון דרך, אמנם לפי דברי הבני יששכר הנ"ל יובן היטב, **כי יודע ה'** 'דרך' **צדיקים**, ר"ל מה שהצדיקים עושים לפעמים כמעשה הרשעים והולכים בדרכם, כדי שעל ידי זה, **ודרך רשעים תאבד**, דזה הוא סגולת עבירה לשמה לפעול הרעות על שונאי ישראל ועל ידי כן ימשכו טובות לישראל. ועוד מפרש שם הכתוב (תהלים פא יד – טו) **לו עמי שומע לי ישראל בדרכי יהלכו, כמעט אויביהם אכניע**, שאם ישראל ישמעו לי 'בדרכי' יהלכו, ר"ל אפילו בעת שעושים כמעשה הרשעים המרומז במלת 'דרך' , וגם אז ישמעו לי שיהי' עבירה לשמה, אז כמעט אויביהם אכניע, כי זהו סגולת העבירה לשמה, עכדה"ק, עיי"ש באריכות.

ונקדים עוד מה דמתאמרא משמיה **דהרה"ק הרבי ר' הירש מרימאנוב זצוק"ל**, לפרש (תהלים כג ה) **תערך לפני שלחן נגד צררי** וגו', שבתפילה צריך האדם להתפלל ולחשוב על רוממות קל, שנאמר (תהלים קמט ו) רוממות קל 'בגרונו', אבל בעת עבודת האכילה יכול הצדיק לחשוב ולפעול על פרעניות הרשעים, וזהו תערך לפני 'שלחן', היינו אכילת הצדיק הוא, נגד צררי, להשפיע מפלת הרשעים. ע"כ.

ובדרך אפשר אולי י"ל לשלב דבריהם הקדושים, כי ידוע שהצדיקים הבעש"ט הק' ותלמידיו הי' להם עבודה גדולה בשלחנם אשר לפני ה', והחסידים הסתופפו בצלם סביב לשלחנם, ובעין הגשמי לכאורה נראה כאיבוד זמן וביטול תורה, אמנם מי באה בסוד קדושים, ונראה כעבירה לשמה, ולפי"ז אולי אפשר לומר שדבריהם הקדושים מכוונים לדבר אחד, וכמו שכתב הבני יששכר כי סגולת העבירה לשמה הוא להביא פרעניות על הרשעים, והוא הוא דברי הרה"ק הרר"ה תערך לפני שלחן נגד צוררי, שעבודת האכילה אצל השלחן אשר לפני ה' מביא פרעניות על הרשעים.

והנה יעקב בצאתו לדרכו לחרן, התכונן עצמו שיוכל להינצל מעושי רשע, הן מעשיו שרצה להרגו וכן מלבן הארמי, וביקש עצה האיך להכניע הרשעים, וי"ל כי לכן הלך ללמוד תורה י"ד שנים וגם שהה בבית לבן זמן ארוך, ולכאורה זה הי' נגד ציווי אביו, אמנם כוונתו הי' לשמים, לעשות עבירה לשמה כדי להכניע הרשעים, וכן אנה ה' ליעקב ששכב במקום קדוש מקום המקדש, זה הי' ג"כ כדי שיעשה איזה ענין של עבירה לשמה, וזה הועיל לו להינצל מהרשעים הללו.

וזהו ביאור ויצא יעקב, כי ידוע מש"כ הישמח משה (פ' וירא) עה"פ **ובא השמש**, כי שקיעת החמה קרוי ביאה, שבא ומתקרב לשכינה ששוכן במערב, ולפ"ז 'יציאה' הוא שמתרחק מהשי"ת, וזהו 'ויצא' **יעקב**, שעשה איזה עבירה לשמה, ועל ידי זה, **וילך חרנה**, הי' אפשר לו לילך לחרן לבית לבן הרשע. ועל זה הביא המדרש כאן, **אז תלך לבטח 'דרכך' - זה יעקב**, 'דרך' הרשעים, שעשה עבירה לשמה, וזהו, **אם 'תשכב' לא תפחד מעשו ומלבן**, היינו על ידי ששכב במקום קדוש ההוא, בזה הכניע הרשעים ולא הצריך לפחוד מעשו ומלבן.

ובדרך זה אפשר לפרש הפסוק (פרשתן כח כ), **וידר יעקב נדר לאמר אם יהי' אלקים עמדי, ושמרני בדרך הזה אשר אנכי הולך, ונתן לי לחם לאכל ובגד ללבש, ושבתי בשלום אל בית אבי והי' ה' לי לאלקים. אם יהי' 'אלקים' עמדי**, זהו מדת הדין, להביא הדין על הרשעים על ידי, **ושמרני 'בדרך' אשר אנכי הולך** – הוא דרך הרשעים ר"ל שיעשה עבירה לשמה, והשי"ת ישמור עושה שלא יכשל ויעשה לשמה, **ונתן לי 'לחם לאכל'**, היינו כמו שהבאנו מהה"ק הרר"ה זצוק"ל, שהצדיקים בעבודת האכילה מביאים פרעניות על הרשעים, ואז, **ושבתי בשלום אל בית אבי והי' ה' לי לאלקים**, היינו שע"י שינצל מפח הרשעים, יוכל לעבוד השי"ת במנוחה, ויהי' עבודתו בבחינת רוממות קל בגרונו, לעסוק בתורה ובתפילה כל ימי חייו.

ובזה אפשר לפרש המדרש רבה בפרשתן (סח ב), **ר' שמואל בר נחמן פתח** (תהלים קכא א-ח) **שיר למעלות אשא עיני אל ההרים, אשא עיני אל ההורים למלפני ולמעבדני, מאין יבא עזרי, אליעזר בשעה שהלך להביא את רבקה, מה כתיב ביה וכו', חזר ואמר ח"ו לית אנא מוביד סברי מן בריי, אלא** (תהלים קכא ב) **עזרי מעם ה' עושה וגו'**, (תהלים קכא ז) **ה' ישמרך מכל רע מעשו ומלבן.** וי"ל הכוונה, אשא עיני אל ההורים למלפני ולמעבדני, שעסקו בתורה ובתפילה ולא הצריכו לעסוק במפלת הרשעים, ואני אין לי לא נזם אחד וכו', וצריך לילך ולשהות אצל לבן הרשע, ומאין יבא עזרי, חזר ואמר ח"ו לית אנא מוביד סברי מן בריי, עזרי מעם ה' עושה שמים 'וארץ', שבשעה שעוסק בעניני ארציות יכול להשפיע פרעניות על הרשעים, על ידי שיהי' לבו לשמים, להעמיד השבטים הקדושים, והקב"ה יביא פרעניות על הרשעים, וה' ישמרך מכל רע מעשו ומלבן.

❖ ❖ ❖

ויצא יעקב מבאר שבע וילך חרנה (כח י).

במדרש רבה (סח ב), **ר' שמואל בר נחמן פתח** (תהלים קכא א-ח) **שיר למעלות אשא עיני אל ההרים, אשא עיני אל ההורים למלפני ולמעבדני, מאין יבא עזרי, אליעזר בשעה שהלך להביא את רבקה, מה כתיב ביה וכל טוב אדוניו בידו, ואני אין לי לא נזם אחד ולא צמיד אחד וכו', חזר ואמר ח"ו לית אנא מוביד סברי מן בריי, אלא** (תהלים קכא ב) **עזרי מעם ה' עושה וגו'**, (תהלים קכא ז) **ה' ישמרך מכל רע מעשו ומלבן.**

וי"ל בהקדם מש"כ בספר **מעשה רוקח** (ויצא ד"ה במדרש רבה), על פי מה שפליגי בגמרא (קידושין כט:) חד אמר ישא אשה ואחר כך ילמוד תורה, וחד אמר ילמוד תורה ואחר כך ישא אשה דריחיים בצוארו ויעסוק בתורה, ומסיק הא לן והא להו, ופירשו התוספות (ד"ה הא לן), דלבני ארץ ישראל שאין להם דאגת פרנסה, אמרינן ישא אשה ואח"כ ילמוד תורה כדי שילמוד בטהרה, ולבני בבל שהם עניים וטרודים בפרנסה, משום הכי ילמוד תורה ואח"כ ישא אשה, והנה כששלח יצחק את יעקב שילך לישא אשה, שלח עמו מעות, והי' לו דין כבני ארץ ישראל לישא אשה ואח"כ יעסוק בתורה בטהרה, ולא ירא מחשש ריחיים בצוארו, אבל אחר כך כשבא אליפז ונטל ממונו, אם כן הי' לו דין כבני בבל, ללמוד תורה ואח"כ ישא אשה, ויעקב נתיירא לנפשו פן יצטרך לעמול בפרנסתו וריחיים בצוארו ויעסוק בתורה, על כן הלך מקודם לבית מדרשו על עבר ללמוד תורה, עכ"ד הנחמדים.

ועל פי זה אפשר לפרש המדרש, **אשא עיני אל ההרים מאין יבא עזרי, אליעזר בשעה שהלך להביא את רבקה וכו'**, הי' אפשר לו לישא אשה ואח"כ ללמוד תורה, **ואני אין לי לא נזם אחד ולא צמיד אחד**, וא"כ הרי אני כבני בבל, וצריך שילמוד תורה ואח"כ ישא אשה, אמנם אחר שלמד תורה י"ד שנים בבית עבר, **חזר ואמר ח"ו לית אנא מוביד סברי מן בריי, אלא עזרי מעם ה' עושה שמי"ם וארי"ץ**, בתחילה **שמים** - היינו ללמוד תורה, ואחר כך **ארץ** - היינו ישא אשה ויעסוק בפרי' ורבי'.

ברכת מזל טוב

לחתני היקר מו"ה **ישראל שיפף** הי"ו

לרגל אריסת בנו נכדי היקר הבה"ח **זאב** הי"ו למזל טוב ובשעטומ"צ

יה"ר שהזיווג יעלה יפה ויזכו לבנות בית נאמן בישראל ולבני בריכי חיי אריכי ומזוני רויחי

עביאגו"צ בב"א